

memo

aan: De gemeenteraad
van: Het college van B&W
datum: 26 april 2021
onderwerp: Bijlage LIST "Stand van zaken afvalinzameling - uitvoering Grondstoffenbeleidsplan "
(Z2019-11386/S2021-10762)
stuknummer: S2021-12477
dossiernummer: Z2019-11386

Kearnboadskip

In deze memo brengen wij u op de hoogte van de stand van zaken van de afvalinzameling na ingang van de maatregel frequentie gestuurd scheiden per 1 januari 2021. De aanvullende informatie over de huidige stand van zaken van de afvalinzameling na van de maatregel frequentie gestuurd scheiden per 1 januari 2021 geeft u een eerste indruk hoe de afvalinzameling verloopt in de eerste maanden van 2021.

Daarnaast geven we aan dat vanwege de huidige lockdown voor het brengen van zakken met huishoudelijk afval op de milieustraat (maatregel 19), wenselijk is om het 0-tarief te verlengen tot en met 31 december 2021. Een apart besluitvormend raadsvoorstel "verordening reinigingsrechten" wordt parallel met deze memo aan de raad ter besluitvorming aangeboden.

Op basis van de eerste ruwe cijfers, beeld en ervaringen op het gebied van de uitvoering zetten we de huidige afvalinzameling voort waarbij we aandacht houden voor voldoende communicatie richting de inwoners en goede faciliteiten zodat inwoners hun afval gescheiden voldoende kwijt kunnen.

Graag nemen we u mee in de eerste ervaringen. Voordat we ingaan op de eerste cijfers van dit jaar blikken we nog even terug naar 2020.

Terugblikken van 2020 tot nu

Er zijn diverse maatregelen van het GBP uitgevoerd. De verruimde openingstijden van de milieustraat en het composteerterrein en nieuwe tarieven voor gesorteerd afval zijn in 2020 doorgevoerd. Ook kunnen inwoners vaker hun klein-chemisch afval op de milieustraat kwijt, wekelijks in plaats van tweewekelijks. Er wordt door inwoners veel gebruik gemaakt van de milieustraat. Ook hebben de verruimde openingstijden tijdens van de lockdowns gezorgd dat we het logistiek goed voor elkaar hadden en, in vergelijking met veel andere gemeenten, er geen lange wachtrijen ontstonden.

Per 1 januari 2021 is het frequentie gestuurd scheiden van start gegaan waarbij de sortibak 1 keer in de drie weken en de biobak van 1 maart tot 1 november wekelijks geleegd wordt. Inwoners kunnen zakken met huishoudelijk afval (wat in de sortibak hoort) bij de milieustraat apart inleveren. Verder hebben we stappen gemaakt in de voorgenomen locaties van de extra textiel en glascontainers verspreid over de gemeente. Voor de zomer worden de meeste containers geplaatst. Voor drie containers loopt nog een bezwarenprocedure. Afhankelijk van de uitkomsten van dit proces bepaald of, waar en wanneer deze containers worden geplaatst.

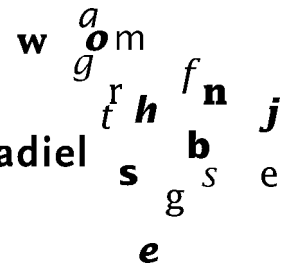
Verbrand afval, VANG- kilo's, 2020

Op basis van de cijfers die we hebben ontvangen van Afvalsturing Friesland (Omrin) blijkt dat de kilo's die verbrand worden, met andere woorden de VANG kilo's van 131 kilo per inwoner per jaar, ten opzichte van 2019 gelijk zijn gebleven. Omdat de cijfers laten zien dat in 2020 inwoners in totaal wel meer afval hadden, door lockdowns en meer thuis zijn, is dit een positief

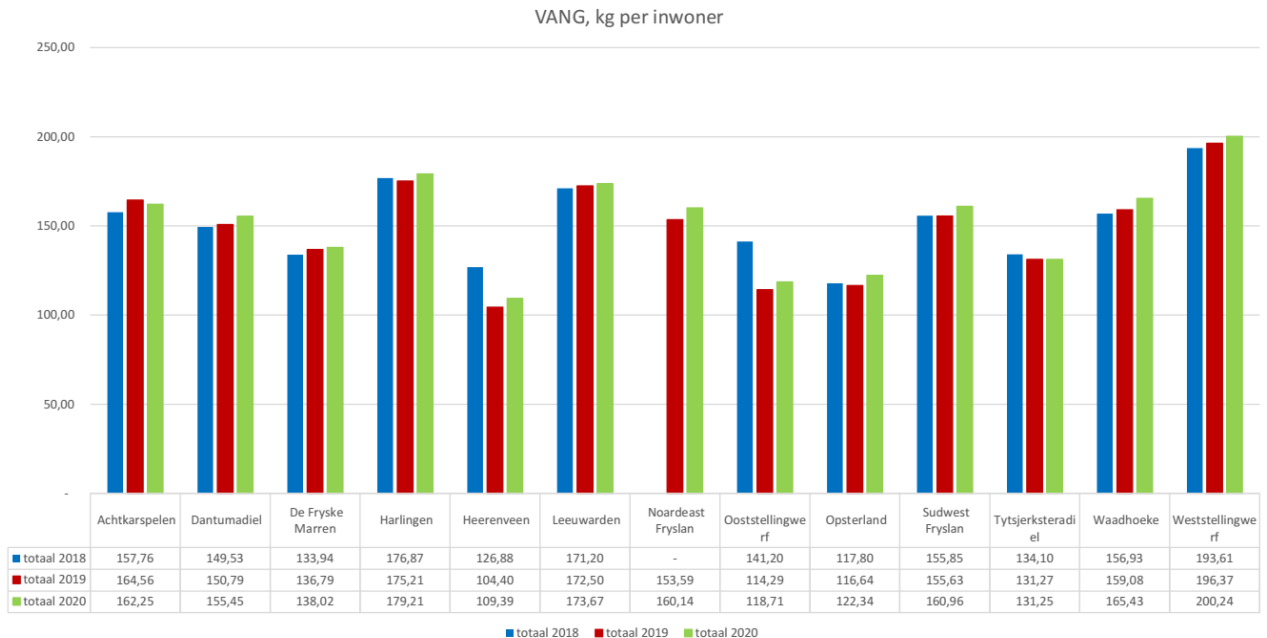
memo

resultaat! In andere Friese gemeenten zien we dat de covid-19 maatregelen over het algemeen hebben geleid tot meer kilo's afval wat verbrand is. We kunnen zeggen dat de communicatiecampagne, het toegankelijker maken van de milieustraat én meer maatregelen om afvalscheiding te bevorderen er mee toe heeft geleid dat de VANG-kilo's in deze tijd stabiel zijn gebleven. Een groot compliment voor al onze inwoners! In tabel 1 zijn de VANG-kilo's van de afgelopen jaren weergegeven in vergelijking met de andere friese gemeenten.

Tabel 1 VANG Kilo's per inwoner (bron: Afvalsturing Friesland, Omrin)

Beeld afvalinzameling de eerste maanden van 2021

Vanaf 1 januari 2021 is er door frequentie gestuurd scheiden een nieuwe inzamelfrequentie voor de sortibak en biobak. Deze verandering heeft geleid tot nieuwe inzamelgebieden en routes waardoor de inzameldag en inzameltijd voor bijna alle inwoners gewijzigd is. Dit is een grote verandering in één keer en dit vraagt van inwoners aanpassingen op het gebied van afvalscheiding, het anders inrichten van de sortibak en/of afvalvermindering.

Zoals verwacht moeten inwoners wennen aan het nieuwe afvalbeleid en de wijzigingen ten aanzien van de afvalkalender (inzamel data). De frequentie en de inzameldag is nu anders voor inwoners dan dat men gewend was. We hebben hier diverse vragen over ontvangen van inwoners, hier schrikken we niet van. Ondanks de grote verandering is onze ervaring en beeld dat gaat het goed gaat. Natuurlijk zijn er veel online negatieve reacties geplaatst over het gewijzigde afvalbeleid, maar we zien ook tegenreacties waarbij mensen elkaar corrigeren bij waar ze tegen aanlopen. De rapportage van 7 maart jl. van RTV NOF was hier een voorbeeld van.

Bovenop de wijzigingen waren direct de eerste weken van dit jaar in de uitvoering van de afvalinzameling een paar uitdagingen: een auto moest onverwacht gerepareerd worden en in de personele bezetting moest er vanwege ziekte geschakeld worden. Ook zorgde sneeuwval, strenge vorst en ijzel begin februari voor de nodige uitdagingen in de buitendienst. Er is veel aandacht besteed aan communicatie richting inwoners. Desondanks is er door onze buitendienstmedewerkers gezorgd dat de sortibak bij elk huishouden is gelegegd.

Bij heel veel huishoudens gaat het goed en heeft men een goede weg gevonden zodat hun afval in de sortibak past: door goed hun afval te scheiden, door lucht uit de verpakkingen te halen en/of het afval los in de sortibak te doen. Voor een aantal inwoners betekent dit echter een aanpassing in hoe men om moet gaan met hun afval. Een aantal inwoners geeft aan nog steeds niet uit te komen met de ruimte in de sortibak. De redenen en situatie bij deze mensen is verschillend en dit vraagt elke keer een andere benadering. Door goed te luisteren naar waar men tegen aan loopt en hoe samenstelling van het huishouden is of hoe men woonachtig

is wordt op maat advies gegeven. Vragen of klachten van inwoners zijn en worden persoonlijk (per email of telefonisch) beantwoord.

Mensen die na het toepassen van alle tips niet goed uitkomen kunnen gratis hun zakken met huishoudelijk afval brengen naar de ruim geopende milieustraat in Burgum. Inwoners doen dit al en nemen in dezelfde rit hun gesorteerde spullen én zakken met huishoudelijk afval (schoon en droog, drankenkartons met dop er op) naar de milieustraat. Voor inwoners die structureel niet uitkomen is er de mogelijkheid om eventueel (tegen een gereduceerd) tarief een extra sortibak aan te vragen.

Bewust en handelingsgericht communiceren

Op de website www.t-diel.nl/afval is alle informatie te vinden over de (reden van) de nieuwe afvalinzameling. Er veel aandacht besteed aan veel gestelde vragen van inwoners. De FAQ op de website wordt n.a.v. de vragen die inwoners stellen regelmatig geactualiseerd. Daarnaast wordt inwoners informatie en tips aangeboden hoe men ervoor kan zorgen dat men uitkomt met een drie wekelijkse inzameling. Alle informatie, zoals themapagina's voor de verschillende afvalstromen, die eerder via diverse communicatiekanalen is getoond is hier terug te vinden. De afvalapp is een handig geheugensteuntje zodat men tijdig weet op welke dag de sortibak en biobak geleegd wordt en het oud papier en karton gehaald wordt. De app is door 46% van de huishoudens geïnstalleerd en wordt veelvuldig geraadpleegd.

In de eerste week van maart hebben we meegedaan aan de "De week van de afvalhelden". Dit heeft veel positieve reacties opgeleverd. Ook plaatsen we geregeld berichten vanuit de provinciale "Samen Halen We Alles Eruit" campagne: met de slogan "Krijg Scheid Advies. Waar je wél wat aan hebt." Het bereik van deze campagne in Fryslân is groot onder andere door de aantrekkelijke vormgeving en bekende influencers.

Verder gaan we door met de bewustwordingscampagne afvalscheiding. Nadat we in onze communicatie eerder aandacht hebben gegeven aan afvalscheiding geven we binnenkort meer aandacht aan het voorkomen van afval (afvalpreventie). De basis hiervoor is dat alles wat men koopt (op den duur) afval is/wordt. Door afval goed te scheiden én bewust in te kopen voorkomt men afval dat onnodig verbrand moet worden. Dat is waar het Grondstoffenbeleidsplan voor bedoeld is: optimale afvalscheiding én het verminderen van afval.

Rond de zomer gaan we aanvullend op de bestaande uitvoering, aan de hand van de inzamelgegevens, huishoudens die ook na de driewekelijkse inzameling nog onjuiste afvalstromen in de sortibak doen gericht een brief sturen met scheidingstips en juiste handelingsperspectief. Daarnaast wordt toezicht gehouden wanneer structureel (de inhoud van) de sortibak of biobak onjuist wordt aangeboden.

Alle vormen van communicatie die we uiten hebben als doel elkaar te ondersteunen en te versterken. Dit draagt eraan bij dat afvalscheiding bij inwoners bekend is en noodzakelijk is (omdat het anders simpelweg niet in de sortibak past) en dit in het onderbewuste de norm wordt zodat men hiernaar gaat handelen. Samen met de andere maatregelen van het GBP, zoals het voldoende open zijn van de milieustraat en composteerterrein én meer mogelijkheden voor het scheiden van glas en textiel in de buurt, zorgt ervoor dat inwoners toch het afval wat ze wel hebben laagdrempelig gratis en gesorteerd kwijt kunnen.

memo

Inzoomen op de eerste cijfers afvalinzameling de eerste maanden van 2021

Ter ondersteuning van het algemene beeld wat we bovenstaand geven van de afvalinzameling in de eerste maanden van 2021 gaan we kort in op de detailcijfers die we op dit moment kunnen geven. Te denken aan het aangeboden afval in relatie tot de VANG-kilo's, vragen, klachten, meldingen en opmerkingen van inwoners. Maar ook cijfers van aangevraagde extra sortibakken, de milieustraat, het huidige beeld van de openbare ruimte in relatie met dumpingen en zwerfafval.

Totaal ingezameld huishoudelijk afval de vermindering van de VANG-kilo's

Op basis van de eerste ruwe cijfers van 2021 kunnen we nog geen conclusies trekken maar het geeft wel een eerste gevoel.

De cijfers van Afvalsturing Friesland (Omrin) ontvangen we tussen de 6 tot 8 weken nadat we het afval uit Tytsjerksteradiel ter verwerking aanbieden. Dit betekent dat we op het moment van opstellen van deze raadsmemo, halverwege april 2021, alleen de cijfers van januari en februari hebben ter vergelijking met 2020. Het is goed om te herinneren dat we vanaf maart vorig jaar in de eerste lockdown kwamen en de impact van deze en de volgende lockdowns op de hoeveelheid aangeboden afval hier niet in meegenomen is.

Totaal ingezameld huishoudelijk afval Tytsjerksteradiel (ton):

Maand / Jaar	2020	2021	Vershil (tonnage)	Percentage
Januari	472	444	28	- 6%
Februari	874	780	94	- 11%

De eerste twee maanden laten een positief beeld zien. Er is over de eerste twee maanden van 2021 in totaal 94 (ton)/ 11% minder afval (ton) ingezameld dan tot en met februari in 2020.

Verbrand afval per inwoner (VANG-kilo's)

De VANG-kilo's bestaan uit een optelsom van het verbrand fijn huishoudelijk afval (sortibak), reststroom van bouw en sloop afval en het groot huishoudelijk afval (containers op de milieustraat). Tot en met februari is per inwoner 3 kilo minder afval verbrand ten opzichte van 2021.

Per afvalstroom wordt er per inwoner meer of minder gebracht. Het gaat te ver om per afvalstroom hierop in te gaan. Wel kunnen we opmerken dat er een halve kilo per inwoner meer oud papier en karton gescheiden wordt aangeboden. Op de milieustraat is er minder groot huishoudelijk afval ingezameld. Wel is er meer (rest) bouwafval ingezameld.

Medio 2022 geven we over 2021 een totale onderbouwde evaluatie van het GBP. Wanneer er aanleiding voor is wordt u als raad opnieuw tussentijds geïnformeerd.

Vragen, opmerkingen, meldingen en klachten en van inwoners

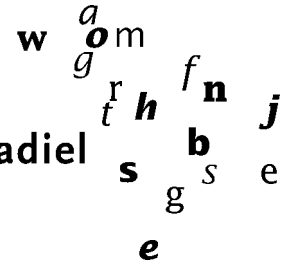
We merken op dat ten aanzien van de klachten/meldingen die we hebben ontvangen in 2020 en 2021 niet 1 op 1 te vergelijken zijn. Er zijn weinig echte klachten, wel hebben inwoners vragen.

In de periode van 1 januari tot en met 19 april hebben we van de circa 13.000 huishoudens 58 klachten ontvangen. De meest voorkomende klacht is het gewijzigde beleid en dat de sortibak minder vaak wordt geleegd. De klacht kunnen we niet oplossen, maar we hebben hier op maat uitleg en tips over gegeven.

memo

gemeente

tytsjerksteradiel

Naast klachten zijn er ook vragen. Vaak gestelde vragen zijn:

- Waarom is de afvalinzameling verandert?
- Is het een bezuiniging?
- waarom geen container voor papier?
- waarom geen container voor plastic?
- Waarom is mijn inzameldag, inzameltijd gewijzigd?
- Vragen over de afvalapp, verzamelplaatsen etc...

Wat opvalt is dat er klachten ontstaan omdat sommige inwoners niet op tijd hun container aanbieden en de gemeente op een ander tijdstip komt dan men gewend was. Deze inwoners zijn de afgelopen maanden persoonlijk teruggebeld, en hebben na uitleg over de wijzigingen wel begrip en gaan hun container tijdig aanbieden. We zien verder dat deze vragen/klachten afnemen nu we een paar maanden verder zijn.

Extra aangevraagde sortibakken

Minder huishoudens dan vooraf ingeschat maken gebruik van de mogelijkheid om een extra sortibak aan te vragen. Vanaf 1 september 2020 heeft men mogelijkheid om tegen gereduceerd tarief een extra sortibak aan te vragen.

Aantal huishoudens van 5 personen en meer:

Huishoudens > 5 personen	Aantal huishoudens in Tytsjerksteradiel
aantal huishoudens van 5 personen*	789
aantal huishoudens van 6 personen	150
aantal huishoudens van 7 personen	34
aantal huishoudens van 8 personen	18

* Waarvan een onbekend deel in de luiers

Op 30 augustus 2020 hadden 126 huishoudens een extra sortibak.

In totaal zijn er vanaf 1 september tot en met half april 2021 de volgende aantallen aangevraagd:

- Vanwege medische reden 49 stuks (gratis);
- Huishoudens van meer dan 6 personen of huishoudens van 5 personen waar minimaal één kind in de luiers: 83 stuks (gereduceerd tarief € 75,-);
- Huishoudens die niet vallen onder het gereduceerd tarief, maar wel een extra sortibak aanvragen: 115 stuks (tarief € 150,-).

Bezoeken op de milieustraat

Door de bezoekersaantallen van de afgelopen jaren van de periode januari t/m maart naast elkaar te zetten zien we dat er meer bezoekers op de milieustraat komen.

Ook zien we dat het afval beter gesorteerd wordt aangeboden en in de verschillende afvalstromen gescheiden wordt.

Bezoekersaantallen milieustraat:

Maand/	Jaar	2019	2020	2021
Januari		2021	2408	2867
Februari		1989	2602	2924
Maart		2078	3068	3655

memo

Vanaf 1 jan 2021 ontvangen we zakken met huishoudelijk afval (wat in de sortibak hoort) op de milieustraat. Om deze reden kan er geen vergelijking gemaakt worden met voorgaande jaren.

Gebrachte Zakken huishoudelijk afval op de milieustraat:

Maand/	Jaar	2021
Januari		1794
Februari		1509
Maart		1415

We zien dat bezoekers de milieustraat weten te vinden en gebruik maken van de mogelijkheid om zakken met huishoudelijk afval op de milieustraat te brengen. Over het algemeen heeft een bezoeker maximaal twee zakjes huishoudelijk afval bij zich. In combinatie wordt meestal ook ander afval gebracht. Er zijn geen waarnemingen dat er bezoekers zijn die grote hoeveelheden zakken inleveren. Over de eerste maanden van 2021 zien we dat er een dalende lijn is in aantallen zakken met huishoudelijk afval die gebracht worden op de milieustraat.

Dumpingen/ bijplaatsingen en zwerfafval:

In 2021 zien we geen grote toename van dumpingen in de openbare ruimte. In kleine aantallen zijn er bijplaatsingen van (een) zak(ken) met huishoudelijk afval. In verhouding zijn er vaker (kleine) aantallen autobanden/velgen, huisraad, asbest e.d. die gedumpt worden. Dit beeld is niet anders dan de voorgaande jaren.

In totaal zijn er in de periode van 1 januari t/m maart 30 dumpingen/bijplaatsingen aangetroffen.

In juni 2021 wordt net als vorig jaar een monitoring zwerfafval uitgevoerd. Vorig jaar is een monitoring door Nederland Schoon onder de het project "100% Zwerfafvalvrij Friesland aanpak". Deze monitoring was ook nodig om in aanmerking te komen voor de zwerfafvalvergoeding. Een groot gedeelte van de Friese gemeenten heeft hieraan meegedaan. Gemeente Tytsjerksteradiel is, met een cijfer 9,0 (= 90% zwerfafvalvrij), in 2020 uitgeroepen tot meest zwerfafvalvrije gemeente van Fryslân.

Het is nu te vroeg om aan te kunnen geven de nieuwe afvalinzameling invloed heeft op het aanwezige zwerfafval in onze gemeente ontstaat. De monitoring zwerfafval wordt uitgevoerd in juni 2021.

Naast deze monitoring zijn we alert op signalen en waarnemingen over zwerfafval. Open deksels van sortibakken kunnen zorgen voor zwerfafval, maar ook hinder van ongedierte en stank ontstaat. Dit is onwenselijk. In de communicatie richting inwoners die structureel de sortibak onjuist aanbieden, bijvoorbeeld met het deksel open, zal het belang van een gesloten sortibak en de tips om dit voor elkaar te krijgen worden benadrukt. Daarnaast wordt toezicht gehouden wanneer structureel (de inhoud van) de sortibak of biobak onjuist wordt aangeboden.